

Vastaus kuntalaisaloitteeseen Kh 11.5.2026 § 90, Kv 8.6.2026 §17

Vastauksena kunnanvaltuustolle pvm jätettyyn kuntalaisaloitteeseen Luumäen kunnanvaltuusto toteaa seuraavan:

Irtisanomisprosessi, johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet

1. Päätöksenteon perusteet: Mitkä olivat tosiasialliset syyt ja perusteet kunnanjohtajan erottamiseen?

Kunnanvaltuusto asetti 2.12.2024 kuntalain mukaisesti tilapäisen valiokunnan valmistelemaan kunnanjohtajan irtisanomista. Valiokunnan tehtävänä oli selvittää, oliko kunnanjohtaja menettänyt valtuuston luottamuksen ja millä perusteilla. Valmistelun aikana kuultiin luottamushenkilöitä, johtoryhmää ja kunnanjohtajaa itseään. Valiokunta totesi yksimielisesti, että luottamuspula oli syntynyt ja se oli muodostunut useista toisiinsa kytkeytyvistä tekijöistä.

Luottamuksen menetyksen taustalla nähtiin ennen kaikkea puutteita johtamisessa ja strategian toimeenpanossa. Erityisiä ongelmia oli johtoryhmän ohjaamisessa ja sisäisessä yhteistyössä. Kunnan strategiaa ja siihen liittyviä kehittämishankkeita oli kyllä käynnistetty, mutta strateginen johtaminen ja hankkeiden tulosten vieminen käytännön toiminnaksi koettiin riittämättömäksi. Samalla kunnan talouden ja elinvoiman kehittämistoimia pidettiin tehottomina tilanteessa, jossa kunnan taloudellinen kokonaiskuva edellytti määrätietoisempaa otetta.

Valiokunnan arvion mukaan kunnanjohtajan näkemys kunnan taloudesta ja sen kehityssuunnasta poikkesi merkittävästi luottamushenkilöiden enemmistön näkemyksistä. Lisäksi kuntahallinnon tuntemuksen ja johtamisaamisen katsottiin jääneen viranhoidon aikana puutteelliseksi. Tehtävien priorisointia pidettiin epätarkoituksenmukaisena: kunnan kannalta keskeiset asiat eivät saaneet riittävästi huomiota, kun taas työaika kohdistui runsaasti sellaisiin tilaisuuksiin ja tehtäviin, joiden merkitys kokonaisuuden kannalta oli rajallinen.

Luottamuspula ei syntynyt äkillisesti eikä ilman ennakkokeskusteluja. Kunnanjohtajan toimintatapoja oli käsitelty useaan otteeseen kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajien kanssa sekä johtoryhmän yhteisissä palaverissa. Näissä yhteyksissä oli tuotu esiin yhteistyöhön, tiedonkulkuun ja johtamiskäytäntöihin liittyviä ongelmia. Myös työsuojelullisia kysymyksiä oli käsitelty. Näistä puuttumisista huolimatta luottamushenkilöiden käsitys oli, ettei toimintaan ollut saatu aikaan riittävää ja pysyvää muutosta.

Näiden seikkojen perusteella valtuusto katsoi, että luottamus kunnanjohtajaan oli menetetty, ja päätti irtisanoa hänet virasta luottamuspulan perusteella. Päätöksen asialliset perusteet kirjattiin ja tuotiin julkisesti esiin päätösaineistossa.

2. Hyvän hallintotavan laiminlyönti: Miksi prosessissa sivuutettiin hallinto- ja kuntalain edellyttämät vaatimukset (esim. kuuleminen), vaikka valmistelusta vastasivat kunnan kokoneimmat luottamushenkilöt?

Itä-Suomen hallinto-oikeus päätti kumota kunnanjohtajan irtisanomisen 22.12.2025 päätöksellään.

Jälkikäteen arvioituna irtisanomisprosessin ongelmat eivät liittyneet siihen, oliko irtisanominen luottamuksen menettämisen myötä perusteltua. Kuulemismenettely osoittautui oikeudellisesti puutteelliseksi. Kunnanjohtajalle varattiin mahdollisuus antaa kirjallinen vastine ja häntä pyrittiin kuulemaan myös suullisesti. Nämä eivät kuitenkaan oikeuden mielestä toteutuneet riittävällä tavalla. Menettelyn kokonaisuuden dokumentointi oli puutteellinen. Ei ollut yksiselitteisesti osoitettavissa, että kaikki päätöksenteon perusteena käytetyt asiakirjat olisi toimitettu kuultavalle

ennen kuulemista, eikä myöskään sitä, miten kuulemisen jälkeen annettu vastine vaikutti lopulliseen esitykseen.

3. Kiireellinen valmistelu: Miksi prosessi vietiin läpi aikataululla, joka esti asianmukaisen juridisen arvioinnin ja riskienhallinnan?

Kaikki johtoryhmän jäsenet toivat toistuvasti esiin tilanteen kestättömyyden. Yhteistyön ongelmat kärjistyivät loppusyksyn 2024 aikana voimakkaasti, ja uhka johtoryhmän jäsenten irtisanoutumisista kasvoi. Tämän vuoksi tilanne haluttiin saattaa valtuuston arvioitavaksi mahdollisimman pian. Koska johtoryhmällä oli asiassa selkeästi aloitteellinen, kaikki johtoryhmän jäsenet jääväisivät itsensä, eivätkä osallistuneet asian käsittelyyn sen tultua vireille.

4. Vastuunjako: Mikä on kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston puheenjohtajiston tosiasiallinen vastuu epäonnistuneesta prosessista sekä siitä aiheutuneesta taloudellisesta ja mainehaitasta?

Kuntalain mukaan kunnanhallituksella on vastuu hallinnon ja talouden johtamisesta sekä siitä, että valtuuston päätöksenteon pohjana oleva valmistelu on lainmukaista ja riittävää.

Hallinto-oikeuden päätöksellä virheelliseksi tuomittu menettely on aiheuttanut kunnalle konkreettisia taloudellisia kustannuksia oikeudenkäyntien, korvausvastuiden ja viivästyneiden rekrytointien muodossa. Näiden lisäksi on syntynyt vaikeammin mitattavaa mainehaittaa.

5. Jatkovalvonta: Mihin konkreettisiin toimenpiteisiin kunta ryhtyy varmistaakseen, ettei vastaavia kalliita juridisia virheitä tapahdu jatkossa ja että päätöksenteko on lainmukaista?

Kokonaisuutena tapaus osoittaa, että jopa asiallisesti perusteltu päätös voi kaatua menettelyvirheisiin. Jatkossa vastaavien tilanteiden välttämiseksi kunnassa on tarpeen vahvistaa juridista ennakkotarkastusta erityisesti johtavien viranhaltijoiden henkilöstöasioissa, standardoida kuulemismenettelyt ja selkeyttää vastuunjakoa valmistelun ja päätöksenteon välillä. Kunta voi saada tähän juridista tukea ja neuvontaa sekä Kuntaliitolta että Kuntatyönantajilta.

Hyvä hallinto edellyttää huolellista valmistelua, avoimuutta ja lain noudattamista erityisesti silloin, kun päätökset ovat vaikeita ja poliittisesti herkkiä. Tämä tapaus tarjoaa kunnalle mahdollisuuden oppia ja vahvistaa päätöksenteon laatua tulevaisuudessa.